

Voliči v posledních dnech před senátními volbami

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2002</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PV.26a, PV.27a, PV.43, PV.44a, PV.45</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>17. - 24. 10. 2002</i>
<i>Počet respondentů:</i>	<i>1 017</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>kvótní výběr</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>6. 11. 2002</i>
<i>Kód tiskové informace:</i>	<i>pv21106</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Adéla Seidlová</i>

Centrum pro výzkum veřejného mínění zjišťovalo průběh rozhodování voličů v celém „supervolebním“ roce 2002, součástí zářijového a říjnového šetření byla také zjištění týkající se blížících se senátních voleb. Získané údaje jsou plně srovnatelné s těmi, které byly zjišťovány před senátními volbami od roku 1996.

Nejprve jsme se respondentů ptali, jestli vědí, zda se v jejich volebním obvodu konají či nekonají senátní volby. Pokládali jsme jim otázky: „Na konci října se budou v těch volebních obvodech, kde končí senátorům funkční období, konat volby do Senátu. Budou se konat volby i ve Vašem volebním okrsku?“ Dotázaní měli na výběr tři možné odpovědi, tedy „ano“, „nejsem si jist“ a „ne“. Odpovědi jsou uvedeny včetně časového srovnání v tabulce 1.

Tabulka 1: Konání senátních voleb ve volebním obvodě respondenta. (v %)

	1998	2000	09/2002	10/2002
Ano	21	24	21	36
Není si jist	64	59	47	24
Ne	15	17	32	40
Celkem	100	100	100	100

V každém výběrovém souboru, tedy v letech 1998, 2000 a 2002 mělo být vybráno vždy přibližně 1/3 dotazovaného souboru respondenti z volebních obvodů, ve kterých se právě v tomto roce senátní volby konaly. S blížícím se dnem senátních voleb už třetina respondentů věděla, že se v jejich senátním volebním obvodu volby konají, tato část odpovídá počtu respondentů, v jejichž volebním obvodu se podle výběrového plánu měly volby konat. Přesto i několik

dnů před volbami čtvrtina občanů nevěděla, zda se v jejich volebním obvodu mají volby konat.

Na následující otázky tedy odpovídali všichni respondenti, kteří mají volební právo a nevyločili, že by se v jejich volebním obvodu měly konat na konci října volby do Senátu.

Na očekávanou volební účast se jak v případě senátních, tak i všech ostatních voleb ptáme touto otázkou: „Půjdete v těchto volbách volit? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne, nebo nevíte?“ Deklarovaná volební účast v těchto senátních volbách, ale i ve volbách předcházejících, je uvedena v tabulce 2. Porovnání deklarované a skutečné volební účasti je uvedena v tabulce 3.

Tabulka 2: Deklarovaná účast v senátních volbách. (v %)

	1996	1998	2000	09/2002	10/2002
Rozhodně ano	30	20	18	24	24
Spíše ano	27	26	28	30	32
Spíše ne	9	13	15	14	17
Rozhodně ne	24	25	24	18	16
Neví	10	16	15	14	11
Celkem	100	100	100	100	100

Tabulka 3: Porovnání deklarované a skutečné účasti v senátních volbách. (v %)

	1996	1998	2000	2002
Deklarovaná účast*	57	46	46	54
Skutečná účast				
- 1. kolo	35,03	42,37	33,72	24,10
- 2. kolo	30,63	20,36	21,56	32,55

* Součet odpovědí „rozhodně ano“ a „spíše ano“.

Následující otázky se již týkaly rozhodování voličů, tedy toho, podle kterých kritérií a kdy kandidáta, kterému odevzdají svůj voličský hlas, vybírají. První z tohoto vloku otázek se ptala na znalost kandidátů, kteří se v senátních volbách ucházejí o přízeň voličů. Respondentům byla tedy pokládána otázka: „Znáte lidi, kteří ve Vašem volebním obvodu kandidují na místo senátora? Znáte všechny nebo téměř všechny, jen některé, nebo nikoho z nich neznáte?“ (viz tabulka 4)

Tabulka 4: Znalost senátních kandidátů. (v %)

	09/2002	10/2002
Všechny nebo téměř všechny	7	11
Jen některé	30	39
Nikoho z nich nezná	44	44
NEVÍ	19	6
Celkem	100	100

Jak je vidět z uvedených údajů, znalost senátních kandidátů se s blížícím se termínem voleb zvýšila, alespoň některé kandidáty znalo několik dnů před volbami 50 % respondentů, poslední týden v září takto odpovědělo pouze 37 % potenciálních voličů.

Při rozhodování o nejlepším kandidátovi na funkci senátora mohou být brána v potaz různá kritéria, nejvýznamnějšími by však měla být tato dvě: politická strana, za kterou politik kandiduje, a konkrétní osoba se svou pověstí,

vystupováním apod. Tato dvě kritéria mohou stát vůči sobě v opozici a při konkrétním rozhodnutí je důležité, u koho které z těchto dvou kritérií převáží. (viz tabulka 5).

Tabulka 5: „Při rozhodování o tom, kterému kandidátovi na místo senátora dáte svůj hlas, co je pro Vás důležitější? (v %)

	2000	09/2002	10/2002
Konkrétní osoba, její pověst, vystupování apod. bez ohledu na to, která strana ji navrhla, nebo to, za kterou stranu či hnutí tato osoba kandiduje a až potom, o jakou osobu se jedná, nebo je pro Vás obojí stejně důležité?“	45	46	49
	11	13	16
	44	40	35

V časovém srovnání s posledními senátními volbami můžeme sledovat mírný posun ve vyhraněnosti názorů na to, které kritérium je pro voliče významnější, na potvrzení tohoto trendu si však budeme muset nejméně dva, spíše však čtyři roky počkat. Jednoznačné však je, že respondenti uvádějí, že se v podstatně větší míře řídí osobními charakteristikami kandidáta spíše, než jeho stranickou legitimitací.

Rozhodování o tom, komu odevzdá volič svůj hlasovací lístek, tedy z velké části neprobíhá na základě znalosti všech kandidujících politiků, přesto už má jistá část voličů jasno v tom, koho bude v senátních volbách volit. Necelá čtvrtina voličů si již „svého“ kandidáta vybralo, 19 % respondentů si již sice vybralo, ale připouští, že svůj názor ještě může změnit, více než polovina možných voličů však uvádí, že se ještě pro žádného kandidáta nerozhodlo, či jednoduše „neví“. (viz tabulka 6) Pevnost volebního rozhodnutí se s blížícími se senátními volbami poněkud zvýšila, ale jak plyne z údajů v tabulkách 3 a 6, volební účast v prvním kole odpovídala počtu respondentů, kteří se již rozhodli, koho budou volit a nepřipouštěli možnost změny tohoto přesvědčení.

Tabulka 6: Pevnost volebního rozhodnutí. (v %)

	09/2002	10/2002
Rozhodl se, koho bude volit	17	23
Rozhodl se, ale možná svůj názor ještě změní	14	19
Ještě se nerozhodl, koho bude volit	25	23
NEVÍ	44	35
Celkem	100	100

Nejpevněji rozhodnutí byli o svém hlasu voliči KSČM a ODS (obojí cca. 30 % oproti průměru 23 %), 34 % z těch, kteří uvedli, že se v jejich volebním obvodu budou volby určitě konat, více než polovina z těch, kteří byli rozhodnutí se senátních voleb „rozhodně“ zúčastnit, 58 % z těch, kteří uvedli, že znají všechny nebo téměř všechny kandidáty, 46 % těch, kteří byli rozhodnutí volit podle strany a ne podle osobnosti.